

ESBOSSOS SOCIALS. ESTRUCTURA SOCIAL DEL PAÍS VALENCIÀ

La Comarca. Associació Divulgativa de Ciències Socials

Dept. Sociologia i Antropologia social, Universitat de València

ISSN 2952-4024, N2:e7

Monogràfic “Valoració de les accions governamentals valencianes per minvar les desigualtats i l’exclusió social”

LES PREFERÈNCIES D’INCLUSIÓ SOCIAL I L’OCUPACIÓ AL PAÍS VALENCIÀ

Néstor Argente de la Oliva

Alicia Baeza Rivera

Zaira Domínguez Romero

Ada Fernández Puchol

Carla Luque Cabello

Resum

El tòpic sobre “solo el pueblo salva al pueblo” condueix a voler conèixer si existeix relació de classe segons l’ocupació i les preferències d’inclusió social. A partir d’aquesta premissa, es podria considerar que, per exemple, les ocupacions corresponents a les classes socials més baixes prioritzen l’acció referida a l’ajuda de la recerca de treball, mentre que en el cas de les classes altes aquesta preferència seria pràcticament nul·la. Seguint aquesta línia, s’han comprovat mitjançant estadístics (chi quadrada, V de Cramer i els residus corregits tipificats) diverses hipòtesis que relacionen l’ocupació amb les mesures prioritàries d’inclusió social, amb les dades facilitades del Baròmetre de 2021 de la Generalitat Valenciana.

Mitjançant les proves pertinents, es conclou que efectivament hi ha relació de classe entre les “mesures per a la inclusió social” i l’ocupació, que indiquen que les prioritats d’inclusió social són diferents per a treballadors, empresaris i la classe de serveis.

Paraules clau: Classe social, inclusió social, ocupació, treball, Estat de Benestar.

COM CITAR: Argente-de la Oliva, N., Baeza-Rivera, A., Domínguez-Romero, Z., Fernández-Puchol, A. i Luque-Cabello, C. (2024). Les preferències d’inclusió social i l’ocupació al País Valencià. *Esbossos Socials. Estructura Social del País Valencià*, nº 2, e7.

I. INTRODUCCIÓ

El present article tracta de mostrar si existeix o no relació entre les preferències d'inclusió social i l'ocupació al País Valencià. Aleshores, l'objectiu principal és veure si la variable dependent, en aquest cas referida a les mesures per afavorir la inclusió i reduir la desigualtat, i la variable independent ocupació, tenen o no algun lligam.

L'interès d'aquesta investigació esdevé de la creença popular de què l'ajuda cap als altres resulta del poble i va dirigida cap al poble (posant com a referència el tòpic de "solo el pueblo salva al pueblo"), considerant poble com les classes treballadores. De la mateixa manera, i seguint la mateixa línia, els individus que pertanyen a les classe de serveis (seguint el model neoweberiana), que tenen ocupacions superiors a les dels treballadors manuals, no tindrien com a preferència la inclusió i l'ajuda en quant a la recerca de treball.

En aquest sentit, hem volgut analitzar com les preferències en quant a la inclusió i reducció de desigualtat varien en funció de la classe social segons l'ocupació de la població. Partim de diverses hipòtesis apuntades a l'apartat sobre el marc teòric que, mitjançant la metodologia quantitativa es refutaran o acceptaran per donar resposta a les qüestions plantejades i complir l'objectiu de la investigació. Abans de fer-ho, s'explicarà primerament què s'entén per inclusió social i quina classificació d'ocupació social hem elegit i per què.

Per últim, cal aclarir que aquesta es tracta d'una investigació limitada a la variable d'ocupació, i això pot suposar una restricció a l'hora de donar explicacions sobre la relació de classe dels resultats obtinguts, havent de tenir en compte altres variables per donar unes respostes més precises.

II. MARC TEÒRIC

En el nostre article utilitzem la inclusió social, l'exclusió social i l'ocupació com a conceptes principals, els quals han anat evolucionant al llarg del temps i han sigut desenvolupats per diferents autors.

La inclusió social està definida pel diccionari panhispànic de l'espanyol jurídic, desenvolupat per la RAE, com "el principi en virtut del qual la societat promou valors compartits orientats al bé comú i a la cohesió social, permetent que totes les persones amb discapacitat tinguen les oportunitats i recursos necessaris per a participar plenament en la vida política, econòmica, social, educativa, laboral i cultural, i per a gaudir d'unes condicions de vida en igualtat amb els altres." No obstant això, atès que aquesta definició és molt simplista perquè el seu únic objectiu és la inclusió dels discapacitats, prenem la definició de la UE en la Estratègia 2020, que defineix la inclusió social com un "proceso que asegura que aquellas personas que están en riesgo de pobreza y exclusión social tengan las oportunidades y recursos necesarios para participar completamente en la vida económica, social y cultural, disfrutando un nivel de vida y bienestar que se considere normal en la

sociedad en la que ellos viven”. Posa èmfasi en el dret de les persones de “tener una vida asociada siendo miembro de una comunidad”. D'aquesta manera, podem connectar el nivell d'ocupació en l'escala de Goldthorpe amb la preocupació sobre la inclusió social i el que significa per a les diferents classes ocupacionals.

D'altra banda, el concepte d'exclusió social està definit per la Revista de Ciències Socials de la Universitat de Valparaíso com “una relación social que impide u obstaculiza el logro de una mejor posición social, superar una situación o un derecho a que se debiera tener acceso” (Chuaqui i Mally 2016).

L'ocupació correspon a l'activitat que exerceix un individu per a generar ingressos i ha constituït una de les variables predilectes dels estudis sociològics. És prou significativa perquè el treball defineix rols socials fonamentals en les persones i amplia o tanca l'accés al benestar, al consum i al poder. A més, la divisió del treball és el punt central de la desigualtat social, i guarda relació amb la nostra variable dependent. També preguntant per l'ocupació en la què treballes s'assumeix en la majoria dels casos una sèrie de característiques adherides, i per això resulta particularment rica per al nostre anàlisi.

Donat que la nostra variable dependent són les mesures prioritàries per afavorir la inclusió social i reduir la desigualtat, els conceptes i les definicions teòriques d'exclusió i inclusió social, i d'altra banda l'ocupació, ens ajudaran a comprovar la veracitat de les nostres hipòtesis mitjançant la classificació de Goldthorpe.

El sociòleg britànic, caracteritzat com a neoweberia (malgrat rebutjar en més d'una ocasió aquesta qualificació), té com preocupació central comprendre les conseqüències que els mecanismes i processos de mobilitat social impliquen sobre la formació i l'acció de les classes en el marc de les societats industrials avançades. A partir d'això, l'autor ha construït un esquema de classes que està obert a diferents interpretacions i no és definitiu en cap cas.

La teoria de Goldthorpe agrupa en tres classes socials als individus, en funció de les seues ocupacions: classe de serveis, classe intermèdia i classe treballadora. La classe de serveis podria definir-se a partir dels assalariats clàssics, que entaulen una relació d'ocupació particular amb els seus ocupadors, i no des de la diferència – central en l'anàlisi marxista – entre treball productiu i no productiu. En l'altre extrem, trobem a la classe treballadora, composta al seu torn per les categories dels treballadors qualificats i els no qualificats. Enmig d'ambdues, trobem la classe mitjana, que agruparia categories corresponents a la “classe de coll blanc”, la “xicoteta burgesia” i la “classe treballadora alta”.

Per tant, l'operativització del model de Goldthorpe quedaria expressada de la següent manera:

Taula 1. Operativització del model de Goldthorpe

Classe de serveis	I. professionals superiores; directius de grans establiments i grans propietaris (més de 25 contractats) II. professionals de nivell mitja e inferior; tècnics superiors, directius de petits establiments (menys de 25 contractats); supervisors
Classes intermèdies	IIIa. Empleats no manuals de rutina en l'administració i el comerç IIIb. Treballadors de serveis personals i de seguretat IVa. Petits propietaris, artesans, etc., amb empleats (menys de 25) IVb. Petits propietaris, artesans, etc., sense empleats; autònoms IVc. Agricultors, pescadors, etc. V. supervisors de treballadors manuals, tècnics de nivell inferior, etc.
Classe treballadora	VI. treballadors manuals qualificats VIIa. treballadors semi-qualificats i sense qualificar no agraris VIIb. treballadors agraris

Font: Elaboració pròpia mitjançant els materials d'Estructura i canvi social. Prof: Francisco José Torres

S'ha criticat el fort empirisme que hi ha darrere de l'elaboració de Goldthorpe. Encaixar les classes en funció d'un conjunt d'expectatives pot dificultar la validació de l'esquema. Aquest model és complicat en comparació amb altres escales de mesura com l'escala de prestigi, capital cultural, ingressos, autoritat o estatus. En el pla quantitativ, els grups són molt heterogenis i es deixa un espai ampli als agricultors quan no són centrals en l'estructura de classes de les societats industrials.

De tota manera, malgrat les crítiques a la metodologia de Goldthorpe, hem triat la seua classificació perquè la classificació de classes neoweberiana considera com a fonamental la posició en el mercat i dona molta importància a la distinció entre treballadors manuals i no manuals. Els treballadors manuals qualificats i els no qualificats formen part de la classe obrera, pel que podem partir d'aquesta base teòrica per a analitzar qui són els que més es preocupen per la inclusió social des del seu lloc ocupacional, el qual, al seu torn, defineix la seua classe social i la seua posició dins de l'estructura de classes.

En relació als autors i teories analitzades formulem per tres hipòtesis de relació entre les variables del nostre estudi:

H1: Els treballadors no qualificats són el grup que dona prioritat a ajudar a trobar treball a persones en risc d'exclusió social.

En la primera hipòtesi es relacionen la categoria dels treballadors no qualificats, que dins de la classificació de Goldthorpe són els últims en la jerarquia, i la prioritització d'inclusió social en l'àmbit laboral. Els components d'aquesta categoria ocupacional venen definits en l'estructura social per la venda de la seua força de treball i ocupen un lloc amb relativa baixa autoritat sobre el procés productiu. La teoria de classes socials de Goldthorpe ens diu que els treballadors no qualificats tenen com única oportunitat d'ingressar al mercat de treball oferir la seua força de treball, perquè no compten amb capital econòmic i cultural, que els permeta la inclusió social per altres mitjans. De manera que serà aquesta categoria la que més prioritze l'ajuda a trobar treball com a mesura d'inclusió social, degut a la seua feble posició ocupacional en el camp laboral.

En aquest sentit, els treballadors no qualificats associats a les classes treballadores solen centrar més en la seua ajuda en temàtiques relacionades amb el materialisme com són l'equitat, la seguretat i el progrés econòmic. D'acord amb la teoria del materialisme i postmaterialisme de Ronald Inglehart, hem vist com aquest sector social està allunyat dels valors postmaterialistes, i en el cas que asseguren i aconsegueixen consolidar el seu benestar material és quan capgiren la seua atenció a altres temàtiques vinculades amb les metes no fisiològiques i no associades amb la venda del treball. Ajudar a trobar treball és per a ells el primer pas per a aconseguir aquesta seguretat material, i per tant, serà la seua primera prioritat de inclusió social.

H2: Els empresaris són els que donen menys prioritat a ajudar a trobar feina a persones en risc d'exclusió social.

En la segona hipòtesi es planteja el fet que els empresaris són els que no prioritzen la mesura d'ajudar a trobar treball a les persones en risc d'exclusió social, a causa de que el seu focus d'atenció no és la igualtat d'oportunitats o l'adaptació dels sectors marginals al mercat de treball, sinó que es centren en els seus propis interessos. Per la qual cosa es produeix una individualització que cega a aquest col·lectiu i els torna egoistes i apàtics davant els reptes socials com el que es planteja en la hipòtesi.

Els empresaris comprenen aquest sistema des del punt de vista de "l'Estat de Benestar neoliberal", una corrent de pensament que considera que no tindre feina és responsabilitat de l'individu i no d'altres raons com la desigualtat social. En canvi, les altres ocupacions del nostre estudi conceben l'Estat de Benestar i les ajudes socials des del punt de vista col·lectiu, com una acció universal que arriba a la població sencera. Es resumeix en la lluita dels sistemes universalistes front els sistemes més selectius. Un model neoliberal que opta per la mercantilització dels serveis i la condició del seu accés als recursos privats disponibles per part dels individus.

El projecte empresarial de l'Estat de Benestar es dirigeix cap a la individualització social, un tipus de transformació que desvia el focus d'atenció des de les necessitats i els drets socials cap a una gestió individualitzada del risc que transita des de la consideració de les

problemàtiques relacionades amb la igualtat com un resultat de l'estructura social a altra que les veu com problemes individuals.

H3: Les ocupacions qualificades prioritzen mesures relacionades amb l'Estat de Benestar.

En l'última hipòtesi mostrem que les ocupacions qualificades prioritzen mesures relacionades amb l'Estat de Benestar, perquè aquesta posició social ha estat la base fonamental del suport a les polítiques públiques. Les ocupacions qualificades, que formen part de la classe de serveis dins del model de Goldthorpe, es situen dins del grup en què els treballs estan dedicats a direcció, gerència, professionals superiors i tècnics mitjans. Les mesures de les que parlem són les relacionades amb la garantia de què la Renda Valenciana d'Inclusió i l'Ingrés Mínim Vital arribe a les persones més necessitades, garantir l'atenció sanitària, fomentar la igualtat de gènere i disposar d'habitatges socials i ajudes a l'habitatge. Les ocupacions qualificades es corresponen amb els individus que disposen de més capital cultural, ja que han tingut una formació superior que els impulsa a involucrar-se en lluites com les mencionades.

Aquestes ocupacions constitueixen en la teoria de Goldthorpe “una nova classe on la base econòmica resideix en el seu capital cultural, en la possessió per part dels seus membres de nivell relativament alts d'educació i formació” (1995:233), i els seus interessos es distingeixen dels posseïdors de capital econòmic en sentit convencional, els empresaris, i els que no tenen altra cosa que oferir al mercat més que la seua força de treball, els treballadors no-qualificats en el nostre model (Goldthorpe 1995:234).

En aquest sentit, la relació que té la nostra investigació amb la nova teoria de l'Estat de Benestar és fonamental, així com les darreres distincions entre els diferents tipus d'Estat de Benestar, un model més individual i altre més col·lectiu o universal. Un nou model que centra l'atenció en la integració social a través del treball, es tracta d'una política social activa guiada per l'oferta. Un model impulsat des dels Estats Units d'Amèrica anomenat workfare, fruit del Consens de Washington, que arribarà fins a Europa amb les polítiques neoliberals de Margaret Thatcher, i més tard amb la “Tercera Via” de Anthony Giddens (Castelló 2022). El recent model ha tingut que adaptar-se al context social i cultural actual, com és l'envelliment de la població, les noves composicions de la llar, la intensitat moderada del creixement econòmic i els canvis en l'ocupació. També han incidit en els canvis d'estructura i del propi perfil de la població ocupada les baixades d'impostos a les classes altes i les transformacions socials que promouen amb més intensitat l'individualisme dins del sistema (Castelló 2022).

En conclusió, hem treballat els nostres subjectes amb la teoria de Goldthorpe. Els treballadors no qualificats, que no tenen altra opció que vendre la seua força de treball, i per això poden prioritzar en un primer lloc la mesura de trobar feina; els empresaris són els posseïdors de capital econòmic en sentit tradicional, i per això no és del seu interès que altres ocupacions obtinguen aquest capital, el que fan és protegir el seu privilegi i poder; i

la classe de serveis o les ocupacions qualificades, que es corresponen amb la classe del capital cultural, els quals posen atenció i prioritzen l'Estat de Benestar.

III. METODOLOGIA

La font d'informació amb la qual hem treballat en aquesta investigació és el Baròmetre de juny de 2021 de la Generalitat Valenciana. L'àmbit d'aquest baròmetre és el País Valencià i el seu univers és la població de 18 anys i més. La grandària mostral és de 4019 entrevistats, agrupats segons àrees geogràfiques en funció del nombre d'habitants. L'error mostral és $\pm 1,5\%$, amb un nivell de confiança del 95% i $p=0'5$. L'organisme promotor de l'enquesta és la Presidència de la Generalitat Valenciana, qui ha encarregat el disseny a l'empresa EMER GfK Adhoc Research, S. L.

En l'enquesta es recollien preguntes de diversa índole i temàtica, nosaltres hem estudiat les prioritats a fi d'afavorir la inclusió social i reduir la desigualtat en el País Valencià. Per a això hem emprat la pregunta 16.1, on es demana a l'enquestat que ordene en prioritats tres de les sis mesures presentades, de primera a tercera, per a la inclusió social. Aquestes mesures per a la inclusió social seran les nostres variables dependents i són les següents: 1) ajudar a trobar ocupació a les persones en risc d'exclusió social; 2) garantir que la Renda Valenciana d'Inclusió i l'Ingrés Mínim Vital arribe eficientment a les persones més necessitades; 3) garantir l'atenció sanitària integral en les residències i centres de majors; 4) fomentar els serveis de teleassistència i atenció domiciliària; 5) fomentar la igualtat de gènere i la conciliació de la vida laboral i familiar; i 6) disposar de major nombre d'habitatges socials i ajudes a habitatges.

En la nostra investigació hem analitzat la relació de les variables dependents de prioritats d'inclusió social amb l'ocupació com a variable independent, recollida en la pregunta 42.1 de l'enquesta.

Tota l'operativització i les proves estadístiques s'han fet amb el programa IBM SPSS statistics.

III.1. Operativització de variables

A partir de les variables dependents inicials nominals hem creat sis variables dependents ordinals per a cada una de les prioritats d'inclusió social. Per a crear-les, en primer lloc, hem transformat les tres preguntes de les variables dependents en variables "dummies" assignant els valor 0 i 1 para crear tantes variables com categories. De aquesta forma, recodifiquem les preguntes P16.1.1, P16.1.2 i P16.1.3 en díhuit variables amb un únic valor corresponent al número 1 per a cadascuna de les sis mesures de inclusió social en cadascuna de les tres variables de prioritat (primera, segona, tercera).

En segon lloc, assignem punts a les preferències de major a menor (3 punts a la primera prioritat, 2 punts a la segona prioritat, 1 punt a la tercera prioritat i 0 a les no prioritats) i

multipliquem cadascuna de les variables pels punts que les corresponen (per exemple, el nombre de vegades que la mesura de ajudar a trobar treball ha sigut prioritzada en primer lloc es multiplica per 3, i aixina consecutivament). Llavors, sumem els punts de cada categoria, de manera que cadascuna té un resultat diferent en funció de les vegades que fora elegida com a prioritària.

Com a conseqüència, les díhuit variables anteriors esdevenen sis variables noves, una per a cada categoria, ordinals amb quatre nivells de valors (de 3 a 0 punts). Aquests quatre nivells de valors es corresponen amb quatre nivells de prioritats (cap, baixa, mitja i alta prioritats).

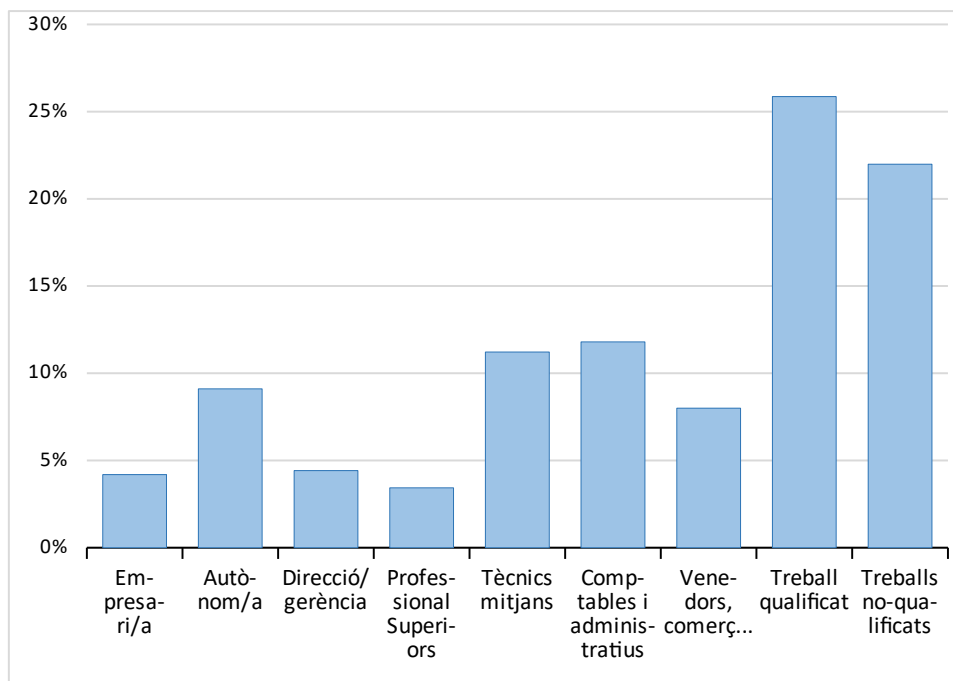
Taula 2. Freqüències (en %) de les variables dependents: prioritats d'inclusió social

	Ajudar a trobar ocupació	Garantir renda	Garantir atenció sanitària	Fomentar serveis de teleassistència	Fomentar igualtat de gènere	Disposar de habitatge social
Cap	22,21	57,59	50,86	70,37	49,07	62,05
Baixa	11,04	11,73	17,37	11,84	19,92	20,19
Mitjana	16,08	18,49	18,97	12,70	19,89	10,85
Alta	50,68	12,19	12,80	5,08	11,12	6,92
Total	100	100	100	100	100	100

Font: Elaboració pròpia a partir del Baròmetre de juny de 2021 de la Generalitat Valenciana.

Respecte a la variable independent "ocupació", hem decidit agrupar-la en nou categories per a ajustar la Classificació Nacional de Ocupacions (CNO-11) a la classificació de ocupacions del mapa de classes de Goldthorpe: 1) 'Empresari/a'; 2) 'Autònom/a'; 3) 'Direcció/gerència'; 4) 'Professional Superiors'; 5) 'Tècnics mitjans'; 6) 'Comptables i administratius'; 7) 'Venedors, comerç...'; 8) 'Treball qualificat'; i 9) 'Treballs no-qualificats'.

Gràfic 1. Distribució de freqüències (en %) de la variable independent: ocupació

Font: Elaboració pròpia a partir del Baròmetre de juny de 2021 de la Generalitat Valenciana.

III.2. Anàlisi i proves estadístiques

Per analitzar la relació entre les nostres variables dependents i independent realitzem una sèrie de proves estadístiques sobre la mostra de l'enquesta. Com les nostres variables dependents són ordinals i nominal la variable independent, les proves realitzades se ajustaran a aquesta condició.

En primer lloc, realitzem una anàlisi de contingència amb les taules creuades. Per a conèixer si existeix o no relació entre aquestes usem els estadístics nominals, junt amb la chi quadrada. D'entre els estadístics nominals hem elegit la V de Cramer, amb la finalitat de mesurar el grau d'aquesta associació. Realitzat l'anàlisi podrem dir si existeix relació i quina intensitat té.

En segon lloc, una vegada sapiguem si existeix o no relació estudiarem els residus tipificats corregits per a cada casella, amb la finalitat d'analitzar quin és el patró de la relació en la mostra. L'anàlisi dels residus tipificats corregits ens confirmarà l'existència d'una relació i ens permetrà veure quin és el patró de la mateixa segons les caselles que estiguen sobre o infrarepresentades en la mostra (en comparació a la seua grandària si la mostra fora aleatòria).

El nivell de confiança assumit és del 95% per a la totalitat de proves realitzades.

IV. ANÀLISI DE LES DADES I RESULTATS

D'una banda, la chi quadrada resulta significativa en tot els casos, el que ens indica que existeix una relació entre les variables estudiades, excepte per a l'últim dels enunciats

proposats, el relacionat amb disposar de vivenda social. Aquest resultat podria vindre donat per l'extensió del discurs hegemònic neoliberal a Espanya entorn de la qüestió de l'habitatge. Açò implica que, llevat d'aquest últim que per la falta de significació queda descartat per a l'anàlisi, els resultats són els següents:

Taula 3. Resultats de les proves Chi quadrada (valor-p) i V de Cramer

	Chi quadrada	V de Cramer
Ajudar a trobar treball	0,003	0,069
Garantir renda	0,000	0,086
Garantir atenció sanitària	0,001	0,071
Fomentar serveis de teleassistència	0,000	0,077
Fomentar igualtat de gènere	0,000	0,080

Font: Elaboració pròpia

D'altra banda, pel que fa a la intensitat de la relació (V de Cramer), trobem que per a totes les mesures el resultat és feble. Així, encara que existeix relació, la intensitat de l'impacte amb la qual es relacionen no és molt forta i per tant la variable ocupació tindrà una capacitat d'explicació limitada.

Partint d'aquestes dades i sent coneixedors de l'existència d'una relació entre variables, encara que amb limitacions, es pot començar a acceptar o no les hipòtesis esmentades a l'apartat del marc teòric. A més, amb els residus elaborats trobem diversos patrons en la relació entre ambdues variables que han de ser comentats.

Per tractar la primera i la segona de les hipòtesis, observem com la prioritat que els enquestats donen a ajudar a trobar treball presenta, a grans trets, una polarització entre les diferents ocupacions.

Taula 4. Residus de "ajudar a trobar treball" per a ocupacions de empresaris i treballadors no qualificats

		Empresaris	Treballadors no qualificats
Ajudar a trobar treball	Cap	2,82	-1,04
	Baixa	-1,81	-1,43
	Mitjana	-0,77	-2,21
	Alta	-0,66	3,35

Font: Elaboració pròpia

De fet, tal i com mostren els residus, els empresaris destaquen en la categoria de no donar cap prioritat a aquesta proposta, mentre que els treballadors no qualificats són molt

present en donar-ne una alta. Ambdues dades superen significativament els valors esperats.

Així, la primera de les hipòtesis, que relacionava els treballadors no qualificats amb la seua prioritat d'ajudar a trobar treball ha de ser acceptada, en tindre les variables relació i mostrar un patró de classe ocupacional.

De la mateixa forma, amb aquesta anàlisi podem acceptar també la segona de les hipòtesis plantejades, ja que s'aprecia com els empresaris tendeixen a no donar cap prioritat a aquesta proposta en major mesura inclús que com caldria esperar.

Ambdues hipòtesis queden confirmades també en observar les classes més properes a les mencionades.

En el cas dels treballadors no qualificats, en comparació amb els qualificats, s'hi aprecia un recolzament a aquesta mesura, proporcionant valors més elevats respecte a allò esperat en una mitjana prioritat i més baixos en assignar cap prioritat. Pel que fa als empresaris, ocorre a la inversa amb la seua ocupació més propera, els autònoms, qui donen valors més elevats dels esperats a cap prioritat.

Per a la tercera hipòtesis, que lligava les ocupacions més qualificades amb la prioritització de mesures relacionades amb l'Estat de Benestar tractarem les mesures que s'hi inclouen, mencionades a l'apartat del marc teòric, per separat.

Si bé, l'enunciat relatiu al foment dels serveis de teleassistència ha sigut descartat per a l'anàlisi arribats a aquest punt ja que no té residus significatius per a cap de les mesures, també ha sigut exclòs de la anàlisi l'ocupació de "tècnics mitjans", en no presentar patrons que donen informació, excepte per a la mesura de "fomentar una igualtat de gènere" on sí que en presenta.

Donarem per tant, a posteriori, una visió de conjunt per valorar si la hipòtesi pot ser acceptada o si ha de ser rebutjada.

Taula 5. Residus de "garantir la renda" per a ocupacions de direcció/gerència i professionals superiors

		Direcció/gerència	Professionals superiors
Renda	Cap	-1,71	0,47
	Baixa	0,31	-0,64
	Mitjana	2,90	-2,08
	Alta	-1,20	2,41

Font: Elaboració pròpia

Pel que fa a la mesura relacionada amb garantir la renda, trobem que aquestes ocupacions li'n donen una prioritat elevada, tal i com s'aprecia a la taula, en observar-se residus significatius en les prioritats "mitjana" i "alta". L'ocupació de professionals superiors

suporta menys d'allò esperat una prioritat mitjana, a canvi, però, d'un suport més intens. Tanmateix, les ocupacions de direcció i gerència suporten més la prioritat mitjana.

Els resultats comentats i la taula, poden complementar-se amb informació de la anàlisi. En aquest cas, amb els residus dels empresaris, situats per damunt d'aquestes categories ocupacionals, i amb els treballadors no qualificats, situats per davall.

Als empresaris trobem una prioritització contrària a les ocupacions esmentades, en donar més del que era d'esperar cap prioritat. Si bé els treballadors no qualificats tenen un patró semblant a les ocupacions de direcció/gerència, pel que fa a donar-ne una prioritat mitjana tenen un valor marcadament més elevat, quasi duplicant-lo. A més, per a les prioritats cap i baixa, li'n donen molt menys del que caldria esperar.

Taula 6. Residus de "garantir atenció sanitària" per a ocupacions de direcció/gerència i professionals superiors

		Direcció/gerència	Professionals superiors
Atenció sanitària	Cap	3,14	1,48
	Baixa	-0,66	-0,83
	Mitjana	0,33	0,61
	Alta	-4,30	-1,97

Font: Elaboració pròpia

La mesura "garantir l'atenció sanitària integral en les residències i centres de majors" presenta uns resultats prou diferents als anteriors, com pot apreciar-s'hi amb els valors de la taula. De forma significativa, les ocupacions relatives a la direcció i gerència, destaquen en no donar cap prioritat. Mentre, tant estes ocupacions com el grup de professionals superiors, donen menys prioritat alta de la esperada.

Aquests resultats confronten també d'una manera significativa amb les ocupacions de treballadors qualificats, artesans i capatassos, que donen més prioritat alta de la esperada a aquesta mesura.

Taula 7. Residus de "igualtat de gènere" per a ocupacions de direcció/gerència i professionals superiors

		Direcció/gerència	Professionals superiors
Igualtat de gènere	Cap	-1,50	-2,47
	Baixa	-1,10	-0,12
	Mitjana	0,82	3,25

Alta

2,81

-0,03

Font: Elaboració pròpia

La igualtat de gènere presenta un recolzament elevat en les ocupacions més qualificades, en tindre residus significatius positivament a les prioritats alta i mitjana, a més de tindre uns residus significatius negatius per a cap prioritat, en el cas dels professionals superiors. Pel que fa als tècnics mitjans en hem observat que també consideren menys d'allò esperat l'opció de cap prioritat.

En canvi, els treballadors no qualificats presenten uns resultats completament diferents, de forma que no li donen cap prioritat en nivells majors als esperats, i posen una mitjana i alta prioritat en nivells menors als esperats. Així, aquestes observacions fan creure que, al menys a grans trets, existeix una diferència de classes pel que fa al suport d'aquesta mesura.

D'aquesta manera, la tercera de les hipòtesis plantejades quedaria acceptada, ja que les mesures de garantir la renda i el foment de la igualtat de gènere, relacionades amb un Estat de Benestar amb més intervenció redistributiva i uns valors predominantment postmaterialistes, queden suportades per la classe de serveis, a més de ser les mesures en què més intensa resulta la relació entre ambdues variables plantejades al present estudi.

Tanmateix, per a la mesura de garantir l'atenció sanitària integral en les residències i centres de majors, la hipòtesi queda rebutjada. El motiu d'aquesta diferència amb les altres, pot explicar-se pel seu caràcter mercantilitzable. És a dir, que resulta una mesura amb la qual el sector privat pot operar i obtindre benefici.

V. CONCLUSIONS

Analitzats els resultats de les diferents proves estadístiques desenvolupades, podem concloure que les hipòtesis de les quals partia el nostre treball es confirmen i, per tant, existeix una relació de classe en la prioritització de les polítiques dirigides a la inclusió social y la reducció de la desigualtat.

En primer lloc, queda confirmat que els treballadors no qualificats són els qui donen una major prioritat a la mesura d'ajudar a trobar treball. D'aquesta forma, es verificaria la idea de partida de què per als membres de les classes treballadores prevalen les polítiques públiques d'inclusió social en funció de la seua pròpia posició en l'estructura social, determinada per la necessitat de vendre la seua força de treball per a poder accedir al mercat de treball i, d'aquesta manera, formar part de la comunitat.

En segon lloc, al contrari del que es mostra amb els treballadors no qualificats, els empresaris no donen cap prioritat a la mesura d'ajudar a trobar treball. De fet, no tenen cap valor significatiu de prioritat alta en cap de les mesures relatives a la inclusió social. Així, en relació amb l'explicació del marc teòric, aquest grup, corresponent a les classes

més altes de la estructura social en el model de Goldthorpe, no percep el seu capital a través del seu propi treball, sinó que la seua inclusió en l'estructura social ve definida per la compra de la força de treball d'altres persones. D'aquesta manera, el seu punt de vista del món es basa en la individualització de la responsabilitat de tindre treball, i per tant, d'estar inclòs en la societat.

Al contrari d'açò, com els empresaris no precisen de vendre la seua força de treball, la defensa del seus interessos no està relacionada amb el tipus de polítiques públiques que defensen el fet de trobar treball com un mitjà per a la inclusió social i, en conseqüència, prioritzen poc aquesta mesura per garantir la inclusió social i la reducció de la desigualtat.

De l'anàlisi de les dues primeres hipòtesis podem concloure que, existeix una relació de classe alhora de prioritzar l'ajuda a trobar treball per a les persones en risc d'exclusió social. Una relació de classe en sentit contrari (conflictiu) per a les classes treballadores y les classes altes, representades en el nostre anàlisi pels treballadors no qualificats y els empresaris.

Pel que respecta a les ocupacions qualificades, pertanyents a la classe de serveis en la classificació neoweberiana de Goldthorpe, hem vist com la seua prioritziació en termes d'inclusió social es centra en el manteniment i garantia d'una renda bàsica a les persones i el foment de la igualtat de gènere.

D'altra banda, en relació amb la variable de garantir l'atenció sanitària a les residències i centres de majors, aquesta presenta poca prioritat per les ocupacions esmentades, a diferència de les altres dues, que es troben més relacionades amb la existència i funcionament de l'Estat de Benestar. Atribuïm aquesta diferència al seu caràcter mercantilitzable, en tant que el sector privat pot operar, i de fet ho fa, per a obtindre un benefici.

Desatenent aquesta última mesura, per les causes exposades, els resultats de les altres dos indiquen que, com veníem dient en el marc teòric, en línia amb la teoria de classes de Goldthorpe, les ocupacions qualificades són els grans suports de les polítiques públiques relacionades amb l'Estat de Benestar. Aquesta nova classe està determinada en l'estructura social pel seu capital cultural, que les diferencia de les altres posicions i que les porta a ocupacions de major qualificació (en termes weberians).

Relacionat amb els resultats obtinguts, hem pogut observar de nou, i confirmar, la relació de classe amb les mesures d'inclusió social. En referència a l'última hipòtesis, la classe de serveis, en comparació a la classe treballadora, prefereix mostrar interès per alguns problemes o lluites més postmaterialistes, com la igualtat de gènere, i les relacionades amb la garantia de l'Estat de Benestar. Mentre que la categoria de treballadors no-qualificats de les classes treballadores continuen donant suport a preferències relacionades amb la seguretat, el progrés i l'equitat material, com ocorre amb l'ajuda a trobar treball.

Això podria suggerir que, en línia amb la teoria del postmaterialisme d'Inglehart, quan està assegurat i consolidat el benestar material és quan augmenten les preocupacions per qüestions relacionades que no tenen a veure amb la recerca de una feina, entesa com un interès material, i es relacionen amb les metes no fisiològiques, com són el feminisme o l'ecologisme.

En suma, podem concloure que moltes de les qüestions a les que hem tractat de donar resposta al present treball també es troben en línia amb la teoria contemporània de classes socials.

Per últim, respecte a la capacitat explicativa de l'ocupació en relació amb les prioritats d'inclusió social al País Valencià, hem de dir que és necessari un estudi més profund que cobrisca altres dimensions. El resultat manifesta la manca de capacitat explicativa de les mesures prioritàries d'inclusió social per part de la variable ocupació. En aquest sentit, el treball descrit en el present article obri la porta a futures investigacions per tal que s'estudien altres variables amb una major força explicativa que l'ocupació, com poden ser el nivell d'estudis, la posició ideològica o la religiositat, entre d'altres. Sempre tenint en compte la interacció entre variables que es dona a la societat i als individus.

Potser també resultaria interessant realitzar una investigació qualitativa per analitzar les diferents posicions discursives al voltant de les qüestions referides (per exemple, l'aparent confrontació entre classes treballadores y empresaris en la prioritització o no de l'ajuda a trobar treball) i donar llum sobre aquest assumpte.

Així, per la part que ens correspon, hem trobat la relació entre les variables de les mesures per a la inclusió social i l'ocupació, que ens diuen que les prioritats d'inclusió social són diferents per a treballadors, empresaris i ocupacions qualificades, demostrant la existència de una relació de classe.

VI. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Barozet, Emmanuelle. 2007. «La variable ocupación en los estudios de estratificación social». Documento de trabajo N° 1060225, Fondo Nacional de Desarrollo Científico y Tecnológico, Santiago de Chile.
- Castelló-Cogollos, Rafael. 2022. *Camins d'incertesa i frustració. Les classes mitjanes valencianes (2004-2018)*. València: Institució Alfons el Magnànim-Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació.
- Chuaqui, Jorge i David Mally. 2016. «El concepto de inclusión social». *Revista de Ciencias Sociales* 69:157-188.
- Clemenceau, Lautaro, María Clara Fernández Melián i José Rodríguez de la Fuente. 2016. *Análisis de esquemas de clasificación social basados en la ocupación desde una perspectiva teórico-metodológica comparada*. Buenos Aires: Instituto de Investigaciones Gino German.

- Goldthorpe, John. 1995. «Sobre La Clase de Servicio, su Formación y su Futuro». P. 229–261 en *Teorías contemporáneas de las clases sociales*, ed. J. Carabaña Morales i A. de Francisco. Madrid: Editorial Pablo Iglesias.
- Inglehart, Ronald. 1991. *El cambio cultural en las sociedades industriales avanzadas*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas
- Inglehart, Ronald. 1995. «Public support for environmental protection: objective problems and subjective values in 43 societies». *Political Science and Politics* 28:57-72.
- Sémblér, Camilo R. 2006. *Estratificación social y clases sociales: una revisión analítica de los sectores medios*. Santiago de Chile: CEPAL.